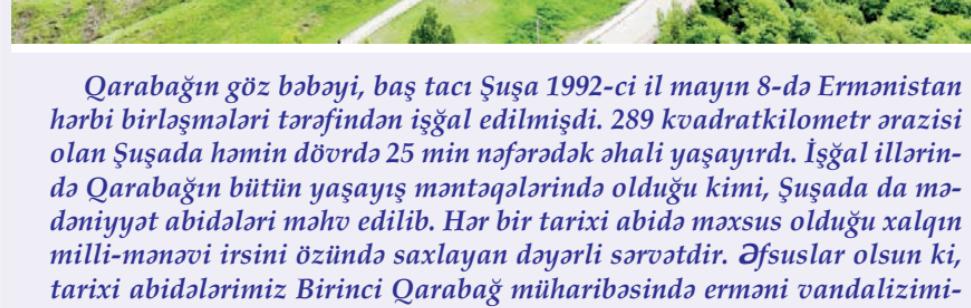

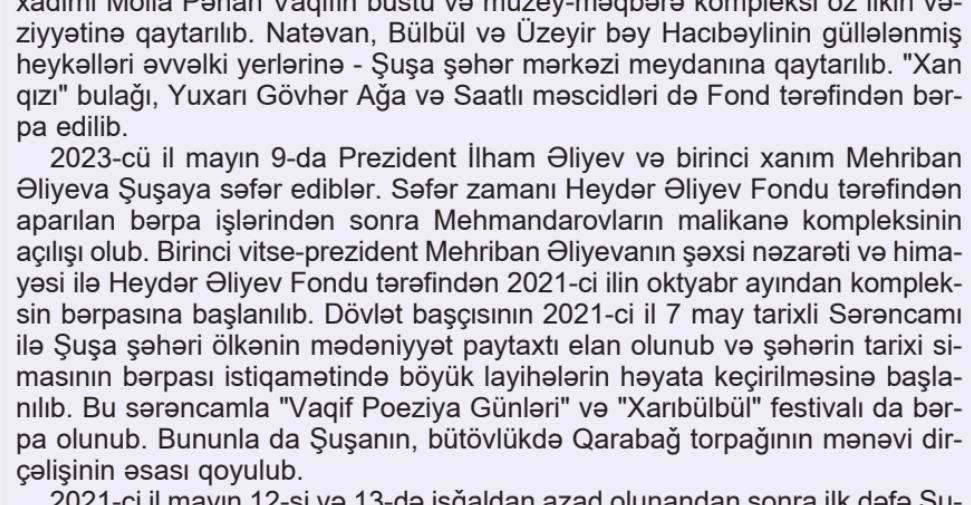

Azərbaycanın mədəniyyət beşiyi dirçəlir

Qarabağın göz bəbəyi, baş tacı Şuşa 1992-ci il mayın 8-də Ermənistan hərbi birləşmələri tərəfindən işgal edilmişdi. 289 kvadratkilometr ərazisi olan Şuşada həmin dövrdə 25 min nəfərədək əhalı yaşayırırdı. İşgal illərinin Qarabağın bütün yaşayış məntəqələrində olduğu kimi, Şuşada da mədəniyyət abidələri məhv edilib. Hər bir tarixi abida məxsus olduğu xalqın milli-mənəvi irlərini özündə saxlayan dəyərli sərvətdir. Əfsuslar olsun ki, tarixi abidələrimiz Birinci Qarabağ mühərabəsində erməni vandaliziminin qurbanı olub. O cümlədən Şuşa Dövlət Muziqili Dram Teatrı, Qarabağın və Şuşa şəhərinin tarixi muzeyləri, Üzeyir Hacıbəyovun, Bülbülün, Mirməhsün Nəvvabın xatira muzeyləri, Azərbaycan xalçası Dövlət muzeyinin filialı, Dövlət Rəsm Qalereyası, dörd texnikum, iki institut filialı, orta və orta ixtisas muziqi məktəbləri, kitabxanalar, iki sanatoriya, görkəmli sənət adamlarının ev muzeyləri, 70 yerlik turist bazası, 1200 yerlik internat məktəbi və başqa bu kimi abidələr dağıdılib. Eyni zamanda ermənilər 350 hektarlıq qoruq zonasındaki 300 tarixi və mədəniyyət abidasını, 550 qədim yaşayış binasını sökərək şəhərin landşaftına ciddi zərər vurublar.

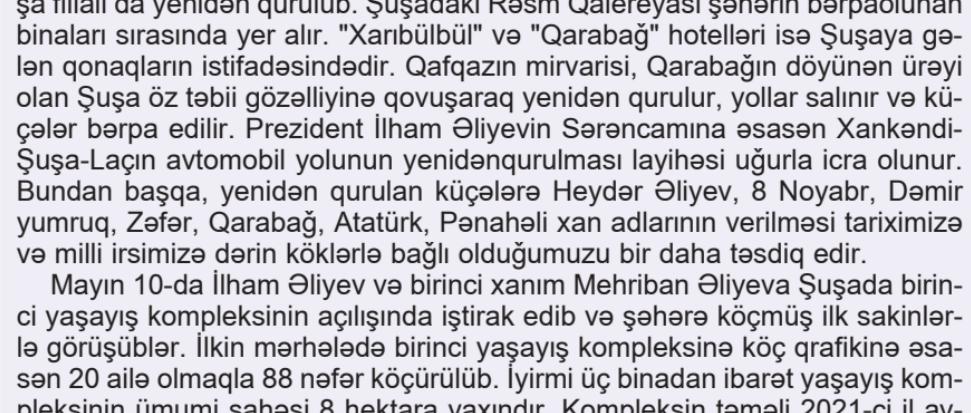
2020-ci il noyabrın 8-i tariximizin ən şanlı günü hesab edilir. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuz Qarabağın döyünen ürəyi Şuşanı işgalçılardan məhz həmin gün azad etdi. Heç bir artilleriyadan istifadə etmədən, böyük qəhrəmanlıqla Şuşanı azad edən igid oğullarımız bütün dünyaya "dəmir yumruq"un gücünü göstərdi. Tarixi qələbədən sonra dövlət başçımızın Şuşaya ardıcıl səfərləri, bərpa və quruculuq işlərinin həyata keçirilməsi, Şuşanın qısa müddətde yenidən dirçələrək ölkəmizin hərtərəfli inkişafına dəstək verəcəyi barədə aydın təsəvvür yaradır. Şanlı zəfərimizin zirvəsi

olan Şuşa bu gün öz tarixi şöhrətini bərpa edir. İşgaldən azad olunduqdan sonra Şuşada çox mühüm layihələr uğurla icra olunur. Bu gün o, məgrur şəhər yenidən qurulur, abidələr bərpa edilir. Artıq bir neçə abidə bərpa olunub. Qısa müddət ərzində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən görkəmli şair, dövlət xadimi Molla Pənah Vəqifin büstü və muzey-məqberə kompleksi öz ilkin vəziyyətinə qaytarılıb. Nətəvan, Bülbül və Üzeyir bəy Hacıbəylinin güllənləmiş heykəlləri əvvəlki yerlərinə - Şuşa şəhər mərkəzi meydanına qaytarılıb. "Xan qızı" bulağı, Yuxarı Gövhər Ağa və Saatlı məscidləri də Fond tərəfindən bərpa edilib.

2023-cü il mayın 9-da Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşaya səfər ediblər. Səfər zamanı Heydər Əliyev Fondu tərəfindən aparılan bərpa işlərindən sonra Mehmandarovların malikanə kompleksinin açılışı olub. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın şəxsi nəzarəti və himayəsi ilə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən 2021-ci ilin oktyabr ayından kompleksin bərpasına başlanılıb. Dövlət başçısının 2021-ci il 7 may tarixli Sərəncamı ilə Şuşa şəhəri ölkənin mədəniyyət paytaxtı elan olunub və şəhərin tarixi simasının bərpası istiqamətində böyük layihələrin həyata keçirilməsinə başlanılıb. Bu sərəncamla "Vaqif Poeziya Günləri" və "Xarıbülbül" festivalı da bərpa olunub. Bununla da Şuşanın, bütövlükdə Qarabağ torpağının mənəvi dirçəlişinin əsası qoyulub.

2021-ci il mayın 12-si və 13-də işğaldən azad olunandan sonra ilk dəfə Şuşada "Xarıbülbül" festivalı düzenləndi. V Festival 2022-ci il - "Şuşa ili"ndə 12-

14 may tarixlərində baş tutdu. Qısa vaxtda şəhərin su və enerji təchizatı yolu qoyulub, qala divarlarında bərpa işləri aparılıb. Milli Xalça Muzeyinin Şuşa filialı da yenidən qurulub. Şuşadakı Rəsm Qalereyası şəhərin bərpa olunan binaları sırasında yer alır. "Xarıbülbül" və "Qarabağ" hotelləri isə Şuşaya gələn qonaqların istifadəsindədir. Qafqazın mirvarisi, Qarabağın döyünen ürəyi olan Şuşa öz təbii gözəlliyyinə qovuşaraq yenidən qurulur, yollar salınır və küçələr bərpa edilir. Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən Xankəndi-Şuşa-Laçın avtomobil yolunun yenidənqurulması layihəsi uğurla icra olunur. Bundan başqa, yenidən qurulan küçələrə Heydər Əliyev, 8 Noyabr, Dəmir yumruq, Zəfər, Qarabağ, Atatürk, Pənahəli xan adlarının verilməsi tariximizə və milli irlərimizə dərin köklərlə bağlı olduğumuzu bir daha təsdiq edir.

Mayın 10-da İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşada birinci yaşayış kompleksinin açılışında iştirak edib və şəhərə köçməş ilk sakınlərlə görüşüb. İlk mərhələdə birinci yaşayış kompleksinə köç qrafikinə əsasən 20 ailə olmaqla 88 nəfər köçürüllər. İyirmi üç binadan ibarət yaşayış kompleksinin ümumi sahəsi 8 hektara yaxındır. Kompleksin təməli 2021-ci il avqustun 29-da qoyulub. Yaşayış kompleksi 28-i birotqaqlı, 195-i ikiotaqlı, 190-i üçotaqlı, 30-u dördotaqlı və 7-si beşotaqlı olan 450 mənzildən ibarətdir.

Müharibə başa çatıldıqdan sonra bütün şəhər və kəndlərimizin bərpası, yenidən qurulmasına başlanıldı. Şuşa şəhərinin Baş planına əsasən bütün layihələr tarixle - müasirliyin vəhdəti üzərində qurulur və görülən işlər göz oxşayırlar. Bu gün Şuşada və digər şəhərlərimizdə irimiqyaslı layihələr dünya standartlarına uyğun şekilde həyata keçirilir.

J.QƏHRƏMANOVA,
"Respublika".